

TIEDOTE HENKILÖSTÖLLE

Henkilöstön hyvinvointi ja myötätunto varhaiskasvatuksessa (HyMy) – tutkimushanke

Arvoisa varhaiskasvatuksen ammattilainen

Pyydämme Teitä osallistumaan tähän tutkimukseen koskien varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointia ja myötätuntoa varhaiskasvatuksessa. Kuntanne/kaupunkinne varhaiskasvatuksen johto on antanut luvan päiväkotinne tutkimukseen osallistumista varten ja yhteystietonne on saatu heiltä. Perehdyttyänne tähän tiedotteeseen Teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, minkä jälkeen Teiltä pyydetään kirjallinen suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Löydätte lisätietoja tutkimuksesta ja tietojen käytöstä tästä kirjeestä. Lisäksi löydätte tarkemman tietosuojaselosteen tiedotteen lopusta löytyvästä liitteestä. Hankkeen tutkijoiden yhteystiedot löytyvät alta:

linda.nurhonen@tuni.fi, puh. +358 46 922 5438

sivi.harkoma@tuni.fi , puh. +358503031803

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten varhaiskasvatushenkilöstön työhyvinvointi, ja työyhteisön ilmapiiri heijastuvat vuorovaikutuksen laatuun henkilöstön ja lasten välillä. Tutkimuksessa tarkastellaan laajemmin koko yhteisön myötätuntokulttuurin rakentumista ja pyritään mallintamaan konkreettisia tekoja ja käytäntöjä, jotka tukevat lasten ja aikuisten hyvinvoivaa yhteisöä. Tutkimuksen toteutuksesta vastaa Tampereen yliopiston Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan HyMy-tutkimusryhmä yhteistyössä Jyväskylän yliopiston Opettajankoulutuslaitoksen tutkimusryhmän kanssa. Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Lisätietoja tutkimuksesta: <https://www.researchreal.fi/projekti/hymy-hanke>

Tutkimuksen kulku

Tutkimus toteutetaan 1.1.2025–31.12.2027 välisenä aikana. Tutkimuksen aineistonkeruu ajoittuu pääosin syksylle 2025 ja keväälle 2026. Henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen laatua havainnoidaan päiväkotien lapsiryhmissä **Classroom Assessment Scoring System (CLASS) havainnointimenetelmällä**. CLASS menetelmässä havainnoija seuraa lapsiryhmän tyypillistä arjen toimintaa aamupäivällä noin 3 tunnin ajan. Havainnoinnin avulla pyritään saamaan uutta tietoa lasten ja henkilöstön välisen vuorovaikutuksen laadusta.

Lisäksi havainnointiaineiston keräämiseen käytetään tutkimusstrategiana **varjostamista**, jossa tarkoituksena on tutkia syvällisesti myötätuntokulttuurin ilmiökokonaisuutta. Varjostaminen tutkimusmetodologina voidaan kuvata ”liikkuvaksi havainnoinniksi”, jossa kaksi tutkijaa seuraa

havainnoitavaa kohdetta heidän jokapäiväisessä toiminnassaan. Varjostuksen aikana tutkija tekee muistiinpanoja tutkimukseen osallistuvista päiväkodin johtajista ja henkilöstöstä. Muistiinpanot eivät sisällä tunnistettavia kuvauksia yksittäisistä lapsista, huoltajista tai tutkimuksen ulkopuolisista työntekijöistä, jotka eivät ole antaneet kirjallista suostumustaan tutkimuksen osallistumista varten.

Varjostusta tehdään lapsiryhmissä tavanomaisena päiväkotipäivänä vain osalle tutkimukseen osallistuvasta henkilöstöstä ja johtajista, joita tiedotetaan asiasta erikseen tutkimuksen kuluessa. Varjostuksen aikana tutkija esittää varjostettaville henkilöille myös tarkentavia kysymyksiä havaitsemistaan tilanteista, mistä kirjoitetaan muistiinpanoja. Varjostukseen valikoituneita työntekijöitä havainnoidaan viisi päivää viikossa ja johtajia noin yhden päivän ajan. Varjostus kestää yhden päivän aikana noin 5 tuntia. Varjostettavista tilanteista sovitaan johtajien ja henkilöstön kanssa etukäteen ja lisäksi heillä on mahdollisuus vaikuttaa siihen, mihin tilanteisiin tutkijat osallistuvat. Varjostettava henkilö voi myös keskeyttää varjostuksen milloin tahansa, jos hän kokee tilanteen sitä vaativan. Ennen varjostuksen tapaamista järjestetään tapaaminen varjostuksen toteuttamisesta sopimista varten. Varjostuksen jälkeen varjostettavia henkilöitä haastatellaan ryhmähaastattelun (fokusryhmähaastattelu) muodossa, johon on hyvä varata aikaa noin 1 tunti.

Vuorovaikutuksen havainnoinnissa tai varjostuksessa ei käytetä videointia. Havainnointi ja varjostus kohdistuvat pääasiallisesti henkilöstön ja lapsiryhmän toimintaan, eikä niiden yhteydessä kerätä henkilötietoa tai tunnistettavaa tietoa yksittäisistä lapsista. Ennen havainnointi- ja varjostustilannetta tutkijat kertovat ryhmän lapsille tutkimuksen tarkoituksesta ja samalla varmistetaan siitä, että he osoittavat halukkuuttaan olla mukana kyseisissä tilanteissa. Mikäli havainnoinnin aikana tutkija tai henkilöstö havaitsee ryhmän lapsen ilmaisevan, että hän kokee tutkimustilanteen epämukavaksi tai hän kieltäytyy sanallisesti olemasta havainnoinnin kohteena, havainnointi keskeytetään ja lapselle järjestetään vaihtoehtoisia toimintaa henkilöstön kanssa etukäteen sovitulla tavalla.

Henkilöstön ja johtajien näkemyksiä varhaiskasvatusalan työhyvinvoinnista ja yhteisön vuorovaikutusilmapiiristä kerätään **eläytymismenetelmää** käyttäen. Eläytymismenetelmässä tutkimukseen osallistuvat kirjoittavat jatkoa heille annettuun kehyskertomukseen. Kehyskertomuksen jakokirjoittaminen kestää noin 30 minuuttia. Aiemmissa tutkimuksissa käytetyistä kyselypatteristoista koostetaan kartoittava **taustakysely** johtajille ja henkilöstölle. Kysely käsittää organisaation ilmapiiriin ja tiimityöskentelyyn, päätöksentekoon ja vaikuttamismahdollisuuksiin sekä sosiaalisen tukeen liittyviä kysymyksiä. Lisäksi mukana on työtyytyväisyyteen, työn kuormittavuuteen sekä päiväkotitasoiseen työn organisointiin liittyviä kysymyksiä. Kyselyyn vastaaminen vie noin 20–30 minuuttia. Eläytymismenetelmään sekä kyselyyn osallistuvat samat henkilöt, kuin CLASS –havainnointiin.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt ja riskit

Tutkimukseen osallistumisesta ei koidu haitta Teille tai ryhmänne lapsille. Koska tutkimuksen aiheena on henkilöstön työhyvinvointi, aihe voi olla raskas ja nostaa pintaan omaan hyvinvointiin liittyvää stressiä tai ahdistusta. Tämä huomioidaan tutkimuksen kyselyiden ja haastatteluiden ohjeistuksissa. Jos kysymykset aiheuttavat Teille ahdistusta, voitte jättää ne väliin. Jos kysymykset aiheuttavat pitkäaikaisempaa ahdistusta, tukea on saatavilla MIELI ry:n Chatissa ja ajanvarauksella kriisikeskuksissa: <https://mieli.fi/tukea-ja-apua/>. Tarvittaessa soita kriisipuhelimeen (+358 9 2525 0111).

Tutkimukseen osallistuminen, kuten varjostuksen kohteena oleminen ja kyselyyn vastaaminen tarjoavat Teille mahdollisuuden reflektoida omaa työtänne ja siihen liittyviä käytäntöjä. Lisäksi HyMy-

tutkimus avaa mahdollisuuksia jatkotutkimuksiin. Jatkotutkimuksissa aiempiin tuloksiin pohjautuen voidaan kehittää interventioita, joissa hyvää vuorovaikutusta ja myötätuntokulttuuria pyritään tietoisesti edistämään.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Tutkimuksen osallistujilta kerätään henkilötietoja havainnointien ja haastatteluiden toteuttamista varten sekä siksi, että eri tavoilla kerättävät aineistot olisivat yhdistettävissä aineiston käsittelyn ja analysoinnin aikana. Tutkimuksessa kerättyjä tietoja käsitellään luottamuksellisesti EU:n tietosuojasetuksen ja Suomen tietosuojalain edellyttämällä tavalla. Raportointi- ja julkaisuvaiheessa yksittäisiä tutkimuksen osallistujia ei pysty tunnistamaan. Hankkeen tutkijat ovat sitoutuneet salassapitoon. Tutkimuksen osallistujien henkilötietoja ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolisille henkilöille.

Tampereen yliopiston HyMy-tutkimusryhmän tutkijoiden lisäksi anonymisoitua aineistoa voidaan luovuttaa ilman henkilötietoja yliopiston opiskelijoiden käyttöön. Tutkimuksessa tehdään yhteistyötä kansainvälisten ECEWP ja Happy Teacher Global-tutkimushankkeiden kanssa. Tutkimuksessa kerättävää kyselyaineistoa käytetään varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointia käsittelevään kansainväliseen vertailututkimukseen. Näin ollen anonymisoitua aineistoa voidaan luovuttaa ilman henkilötietoja myös yhteistyömaihin, joita ovat Australia, Yhdysvallat ja Hongkong. Aineistoa käytetään vain vertailututkimusta varten, mistä sovitaan erillisin sopimuksin.

Tutkimuksessa kerättävistä henkilötiedosta ja niiden käsittelystä sekä aineiston säilytyksestä löytyy lisätietoa hankkeen tietosuojaselosteesta.

Henkilöiden yksityisyydensuoja ja tutkimustulosten raportointi

Yksittäisiä tutkimuksen osallistujia ei voida tunnistaa tutkimushanketta koskevista raporteista tai tieteellisistä julkaisuista. Tutkimusaineiston käsittelyä ja analysointia varten suorat tai epäsuorat henkilötiedot koodataan numeerisesti aineistoon, joka tallennetaan erilliseen tiedostoon. Koodien selitteet tallennetaan omana metatiedostonaan samaan paikkaan alkuperäisen aineiston kanssa ja säilytetään asianmukaisesti suojattuja ja erillään suoria tunnistettavia henkilötietoja sisältävästä aineistosta. Kyseisestä metatiedostosta voidaan tarkistaa tutkimuksen kannalta oleellisia tietoja tutkimuksen aikana. Suoria tunnistettavia henkilötietoja sisältämättömät aineistot säilytetään pilvitallennustilassa hankkeen omassa kansiossa, johon on pääsy vain hankkeeseen nimetyillä tutkijoilla. Pääsy kansioon suojataan kaksivaiheisella tunnistautumisella. Aineiston luovutuksessa käytetään aineistoa, jossa ei ole suoria tunnistettavia henkilötietoja.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja säilytetään 10 vuotta tutkimuksen päättymisen jälkeen, minkä jälkeen aineisto anonymisoidaan ja tutkittavien henkilötiedot hävitetään. Anonymisoitua aineistoa säilytetään toistaiseksi yliopiston verkkolevyllä.

Hankkeen tutkijoilla on mahdollisuus käyttää aineistoja aiheeseen liittyvissä kasvatustieteellisissä tutkimuksissaan. Hankkeen tulokset julkaistaan varhaiskasvatuksen alan vertaisarvioituissa

julkaisuissa ja kansallisissa raporteissa. Lisäksi opiskelijat voivat käyttää aineistoa opinnäytetöissään.

Tutkimuksen rahoittajat

Emil Aaltosen säätiö

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on Teille täysin vapaaehtoista ja voitte peruuttaa osallistumisenne tutkimukseen tahansa koska tahansa ottamalla yhteyttä tutkija Linda Nurhoseen (linda.nurhonen@tuni.fi, puh. +358 46 922 5438). Suostumukseen peruuttamiseen asti Teistä kerättyjä tutkimusaineistoja voidaan edelleen hyödyntää tutkimuksessa. Suostumuksen peruuttamisen jälkeen ei kerätä uutta tietoa. Voitte keskeyttää tutkimuksen väliaikaisesti esimerkiksi silloin, jos toivotte taukoa aineistonkeruusta, kuten varjostuksesta tai vuorovaikutuksen havainnoinnista.

Ystävällisin terveisin,

Linda Nurhonen
KM, väitöskirjatutkija
linda.nurhonen@tuni.fi, puh. +358 46 922 5438

Sivi Harkoma
KM, väitöskirjatutkija
sivi.harkoma@tuni.fi , puh. +358503031803

Mari Saha
Dosentti, apulaisprofessori, vastuullinen tutkija
mari.saha@tuni.fi

Henkilöstön hyvinvointi ja myötätunto varhaiskasvatuksessa (HyMy) -tutkimushankkeen rahoituksen on myöntänyt Emil Aaltosen säätiö (2025–2027) ja se toteutetaan yhteistyössä Tampereen ja Jyväskylän yliopiston tutkijoiden kanssa.